

Cross Opera

Другост: страх и откриће

Опера у три чина

CROSS OPERA

Другост: страх и откриће

- Пројекат носилац гранта Креативне Европе – потпрограм Култура
- Копродукција: Српско народно позориште, Државно позориште Линц,
Градски театар “Павароти – Френи” Модена

Либрето: Јасмина Митрушић, Херман Шнајдер, Сандро Капелето
Композитори: Јасмина Митрушић, Валентин Рокебир, Луиђи Ћинкве

Опера се пева на српском, немачком и италијанском језику.

Диригент: Ђорђе Павловић

Редитељ: Грегор Хорес

Сценограф и костимограф: Марианђела Мацео

Дизајн светла: Марчело Марци

Видео дизајн: Хана Хилдебранд, Марчело Ротондела

Драматург: Катарина Јон

Пројектни менаџер: Сенка Петровић

Лектор за српски језик: др Саша Латиновић

Певачи:

Сопран: Евгенија Јеремић

Мецосопран: Идил Карабулут

Алт: Далила Ћенић

Тенор: Флориан Вугк

Баритон: Еуђенио Марија Деђиакоми

Бас: Страхиња Ђокић

Наратор: Милан Новаковић

Оркестар:

Владимир Ћуковић – виолина I, концертмајстор

Снежана Томинчић – виолина II

Драгана Лончар – виола

Невена Влаовић – виолончело

Пјерлука Чили – контрабас

Лидиа Кулингер – флаута, пиколо флаута

Мартина Корзениевска – обоа

Ајака Мацудоми – кларинет, саксофон, бас кларинет

Диего Базиле – перкусије

Ћанмарко Петручи – етно перкусије

Алесандро Сантакатерина – гитара

Андреа Шевјечек – клавир

Вокални корепетитори: Милена Миловановић, Нкјонг Ким, Никола Фрати

Асистент редитеља: Рахел Шварц

Асистент дизајнера светла: Карло Алберто Коломбини

Консултант за анимацију лутке: Сенка Петровић

Инспицијент: Алесандро Росети

Титл на српском: Иван Свирчевић

САН

Опера у једном чину.

Либрето и композитор - Јасмина Митрушић

Сара, избеглица из Сирије, мајка - Далила Ћенић

Марија, избеглица из Сирије, ћерка - Евгенија Јеремић

Ана, сарадница избегличког центра из Врања - Идил Карабулут

Аднан, избеглица из Авганистана - Страхиња Ћокић

Хасан, избеглица из Авганистана - Еуђенио Марија Деђиакоми

Осман, избеглица из Авганистана - Флориан Вугк

Наратор - Милан Новаковић

ЛЕТ ЗА ЕГИПАТ

Опера у једном чину.

Либрето - Херман Шнајдер, Композитор - Валентин Рокебир

Мајка – Евгенија Јеремић

Отац – Еуђенио Марија Деђиакоми

Глас детета – Далила Ђенић

Доктор – Страхиња Ђокић

Асистент – Флориан Вугк

Медицинска сестра – Идил Карабулут

Наратор – Милан Новаковић

А ВИ, ШТА ВИ ЗНАТЕ О БУДУЋНОСТИ?

Опера у 14 сцена.

Либрето - Сандро Капелето, Композитор - Луиђи Ћинкве

Сопран - Евгенија Јеремић

Мецосопран – Идил Карабулут

Алт – Далила Ђенић

Тенор – Флориан Вугк

Баритон – Еуђенио Марија Деђиакоми

Бас – Страхиња Ђокић

Наратор – Милан Новаковић

Сценографија и костими израђени у радионицама Градског театра “Павароти – Френи” из Модене
Представа траје око 2 сата, са једном паузом

Захваљујемо Сеаду Лорбеку и његовој фирми „SMS Music doo“ из Новог Сада на посуђеној гитари за овај пројекат.

ЧИНОВИ

САН

Усамљено аутобуско стајалиште, негде на југу Србије. Три жене, мајка, ћерка и сарадница избегличког центра. Мајка је болесна и плаши се смрти у туђини. Она чезне за својом породицом, и боји се да више никада неће видети сина. Тројица мушкараца избеглица из Авганистана, од којих су двоје тинејџери. Чекају исцрпљени, поред жена које спавају. Искуства насиља и бекства су их уморила. Сан их обузима. Заједнички сан свих шест ликова. У сну постаје могуће оно што стварност пориче: безнадежни се срећу и препознају позната лица једно у другом. Побеђени страх ослобађа исцељење њихових измучених душа. Поново стечено поштовање према животу омогућава да се уздигне нада. Звук мотора их буди. Сан бледи, али је и даље присутан. Чудо се догодило. Нада и снага испуне душе оних који су до јуче били очајни. Њихов заједнички сан омогућава да заједно постану људска породица. Свако наставља својим путем усправан и пун самопоуздања.

ЛЕТ ЗА ЕГИПАТ

Породица избеглица стигла је до болнице. Њихово дете одведено је у суседну собу. Лекар, асистент и медицинска сестра испитују молиоце азила о околностима њиховог бекства. Испоставило се да је комуникација изузетно тешка. Искуства која су описали достижу границе неопипљивог и необјашњивог. Отац објашњава да је владар њихове домовине наредио да се сва деца до друге године старости убију. Те ноћи један странац је стао поред њиховог кревета и замолио их да одмах побегну у Египат. У бекству им се придружује још троје деце. Деси се чудо. Напад змајева зауставља дете, и змајеви му одају почаст. Лавови и пантери такође постану мирни сапутници избеглица кроз пустињу. Жена је гладна и исцрпљена. Она сања о чуду. Човек прича о несносној врућини током бекства, која им је одузела сваки осећај времена. Када су стигли у такозвани „Капитол“, све слике и статуе би биле уништене. Странац је покушао да узме дете, али се породица спасла и стигла до болнице. Огроман шок задеси све. Ови инциденти се могу схватити као резултат искуства избеглиштва, као траума; с друге стране, порекло ових визија у библијским причама о чудима односе се на везу сваке избегличке породице са „светом“ породицом поштованом у хришћанству.

А ВИ, ШТА ВИ ЗНАТЕ О БУДУЋНОСТИ

Ода рагосџи Фридриха Шилера је полазна тачка за размишљање Сандра Капелета о питању предуслова за неограничену људску солидарност изван свих историјских линија сукоба. Ипак, у смислу хуманости, будућност се не одвија тако. У свом ораторијуму он тражи додирне тачке, идеје и наговештаје о томе како би ствари могле да се одвијају и које историјске грешке и утицаје морамо да превазиђемо да бисмо принципе „братства“ усидрили у наш свет. Капелето либрето гради на сопственим искуствима, сусретима и сећањима у вези са путовањима у афричке земље. Он нас суочава са пустошењем колонијалне прошлости, са европским расизмом и фашизмом, али и са утопијама афричких мислилаца као што су добитник Нобелове награде за мир Нелсон Мандела или Томас Санкара, храбри председник Буркине Фасо, који је предвидео будућност Африке стварањем самосталног, самопоузданог и независног идентитета самог континента. Поред етничких, културних и националних питања, он се сусреће са посебним инструментом, чија је примена суштински предуслов за остварење светског друштва са једнаким правима: потпуно остварење равноправности мушкараца и жена. Оно што знате о будућности је политички позив и наративна балада, историјски чињенични извештај и фантастична прича.

КОМПОЗИТОРИ

Јасмина Митрушић

Јасмина Митрушић (1964) рођена је у Београду, а од 1969. живи и ради у Новом Саду. Дипломирала је на Академији уметности у Новом Саду, на катедри за композицију и дириговање, где је потом похађала постдипломске студије из области музичке теорије – семиотичке анализе. Током 80-тих свира у култним новосадским бендовима *La Strada* и *Luna*. Њено стваралаштво обухвата солистичку и камерну литературу, примењену музику (позоришне представе и тв филм *Пејзажи амнезије* РТВ Нови Сад и Комуна, 1998) и духовну хорску музику. Писала је музику за позоришне представе: *Маична цуцла*, *Мјао, каква фрка*, *Црвенкапа и вук*, *Пејџеља*, *Алејорија* - Позориште младих у Новом Саду, и друге. Међу камерним ансамблима за које је писала по наруџбини су: *Metatonija*, *Musica Viva*, *Densiti*, *Quaternion*, *Vers la Flamme* и дуо Пенезић-Перовић. Њену музику изводили су на многобројним концертима у земљи (Номус и Бемус) и иностранству (Холандија, Белгија и Шведска) реномирани музичари, међу којима: Лаура Леваи Аксин, Соња Антунић, Радмила Ракин Мартиновић, ТАЈ квинтет, Милан Поповић, Софија Перовић, Јасна Туцаков, Наташа Пенезић, Васа Вучковић и Хор Саборног храма Свети Георгије под диригентском управом Богдана Ђаковића. Са песмом *Владај, Боже* учествује на албуму *Песме изнад Исиока и Зайага* и од тада се занима за духовну музику. Њена композиција *Бојородице гјево* изведена је на Номусу 2004. године. Од 1987. године предаје теоретске предмете у Средњој музичкој школи „Исидор Бајић” у Новом Саду.

Валентин Рокебир

Валентин Рокебир је рођен 13. новембра 1997. године у Вуперталу. Као син двоје музичара, он је био у контакту са музиком веома рано и имао је прве часове виолине са четири године у Ремшајду. Од 2006. године, похађа часове клавира; у исто време ствара своју прву аутодидактичку композицију. Од 2007. до 2009. године учи компоновање код проф Томаса Холанд-Морица у Ремшајду; 2009. прелази код проф Давида П. Грахама у музичку школу *Клара Шуман* у Дизелдорфу. Рокебир постаје студент композиције 2014. на универзитету *Роберт Шуман* у Дизелдорфу код проф Манфред Тројана, потом наставља студије код проф Оливера Шнелера од 2018. године. Награђен је првом наградом на Савезном такмичењу младих композитора 2009-2015, конкуренција Аугсбуршке Филхармоније 2016, Интернационалном такмичењу композиција *Timo Korhonen* 2016,

на Међународном такмичењу за композицију „Уметници *En Herbe*“ Луксембурга, наградом за композиторе *Vailant* 2012. и стипендије за музичаре дизелдорске фондације за младе 2018. Његови комади су премијерно изведени на реномираним фестивалима и у извођењу познатих музичара, као што су оркестар *Music Fabrik* из Келна, оркестар *Notabu* из Диселдорфа, *E-Meh* ансамбл, Аугсбуршка Филхармонија, ансамбл *Horizonte*, Сузан Кесел, проф Удо Фолкнер, Никола Милтон, Кетрин Ларсен Магир, Рајнска Филхармонија из Кобленца, вокални солисти Келна, *Tanzhaus* и многи други. Од 2017. године Валентин Рокебир упоредо студира певање код проф Лудвига Грабмејера на Универзитету *Роберт Шуман* у Диселдорфу.

Луиђи Ћинкве

Инструменталиста и композитор класичне музике, народне и џеза, дугогодишњи сарадник авангардног позоришта, визуелних уметности и новог *Евројској ѿлеса*, Луиђи Ћинкве је репрезентативан музичар и композитор савремене европске позорнице. Од краја седамдесетих година радио је на пост-језику и пост-испитивањима између етничке, популарне, џез и савремене музике, са више од двадесет албума и живих перформанса. Између осталих радио је са Пином Бауш, Џенис Кунелис, Живан Гаспарајаном, Лучаном Бериом, Армандињом, вокалним саставом Непала, Пако Тајбо II, Нани Балестрини; писао и режира онаступе у Риму, Рио де Жанеиру, Џакарти, Сиднеју, Токију, Најробију, Дакару, Тел Авиву и Москви. Радио је рекламне кампање за *CRAMPS*, *Memories*, *BMG*, *MRF*, *Fandango*, *EMI* и *Warner*.

У 2003. години, диск Мандарина кафе освојио је награду *the International Critic's Award* за најбољи светски музички албум. Тренутно изводи живи музички пројекат са *Hipertekst* оркестром. Режирао је пројекте за *Rai* и *Arte* у Француској, као и у Канади и Шпанији. Аутор је и редитељ филма *Transeuropa Hotel* 2012. године. То је његов први играни филм. Његов други филм *Fabulous Trikster* је завршен 2018. *Kurzertu 7718* је његов последњи есеј и роман посвећен његовим музичким сусретима. Као песник наступао је и читао своју поезију на најважнијим фестивалима поезије у целом свету.

РЕЧ УМЕТНИЧКОГ ДИРЕКТОРА ПРОЈЕКТА

Пројекат *CrossOpera* чини својеврсну синтезу истока и запада, изражену универзалним језиком музике. Као такав, представља непресушан извор нових информација и искустава како за уметнике који у пројекту учествују, тако и за публику која ће дати своје импресије после извођења све три опере у нашим градовима.

Изузетна нам је част да станемо раме уз раме са Градским театром из Модене, Италија (*Teatro Comunale di Modena*) и Државним театром из Линца, Аустрија (*Landestheater Linz*) и покажемо квалитет и висок ниво извођачких способности наших уметника.

Овај пројекат изнад свега чини дугорочно улагање у будућност, напредак уметности, афирмацију младих уметника, и што је најважније гради мостове између народа.

Александар Сиџанков

Future of

МАЕСТРО ЂОРЂЕ ПАВЛОВИЋ

Језик музике је универзалан са правилима која су иста било где у свету, и уметници који се служе тим језиком веома лако се споразумевају и разумеју.

Cross Opera оркестар је ансамбл састављен од углавном врло младих уметника, из неколико нација, који су прошли веома озбиљну тријажу на аудицијама, што је на први контакт са њима уочљиво. Ови млади људи са различитим стажом у оркестарском музицирању веома компактно и професионално звуче у музичком ткиву које је прилично различито и захтевно за сваки чин понаособ. То су уметници са којима сам успоставио одличну сарадњу од самог почетка нашег заједничког рада, уметници са којима веома лако и са разумевањем комуницирам око свих детаља који су везани за специфичности нас као уметника интерпретатора у жељи да на што квалитетнији начин дочарамо музичко дело које изводимо, са свим појединостама које су композитори замислили.

Рад са овим младим људима је заиста право задовољство. Уверен сам да ће нам рад до самог краја припрема, а нарочито на премијери и осталим планираним представама бити више него задовољство. И поред одговорности коју носи чињеница да смо ми ти уметници који ће целом свету представити нова дела оперске уметности сигуран сам да ћу у овим младим људима имати апсолутну подршку и помоћ у интерпретацији ових дела и да ћемо публици омогућити изузетан уметнички доживљај.

Такође овде треба поменути и, да тако кажем, главне протагонисте целог пројекта, а то су солисти певачи. Изванредан ансамбл младих оперских уметника који су више него професионално савладали уметнички захтевне солистичке деонице при том изванредно тумачећи ликове које су играли. Ни мало једноставан вокални задатак који су са лакоћом обавили дајући нам при том озбиљно тумачење карактера ликова. Ово је млада група оперских уметника коју би свака оперска кућа у Европи пожелела. Мислим да је пред сваким од њих успешна каријера оперског уметника.

...

Свака светска премијера, односно прво извођење дела, је огроман уметнички задатак. Ви немате никакве узоре на које би сте могли да се ослоните као што је то ситуација када изводите неко дело које је већ постављено и по неколико пута, када говоримо о делима која су већ постала стандардни репертоар.

Овде сте упућени на партитуру коју је обликовао композитор и личну способност да запис

протумачите, осетите на прави начин, нађете коридоре који вас јасно упућују на квалитетну интерпретацију. Наравно, консултација са композитором је кључна, када је то могуће. На моју велику срећу имао сам велику помоћ од стране композитора у погледу јаснијег сагледавања музичких целина, што често није могуће, јер језик музике је недвосмислен, али начини интерпретације су неисцрпни. То све зависи од уметничког материјала који носите у себи, од „талог искуства“ који вас дефинише као уметника, од утицаја на вашу уметничку и личност уопште. Тешко је укратко рећи шта је то добра интерпретација. Сплет многих разних околности, а пре свега Божије помоћи, да упали ту стваралачку искру у вама.

Одговорност према нечијем делу у смислу квалитетне реализације може често да буде и отежавајући фактор који вам не допушта да се опустите и будете у могућности да ангажујете све своје уметничке ресурсе.

Чини ми се да је нека средина између озбиљне одговорности и стваралачког тренутног надахнућа који вам даје слободу да опуштено музицирате, најбоља мера до које је тешко доћи.

Ова три дела су за мене потпуна новина, у сваком сам нашао много детаља претходно описаних. Од озбиљног интелектуалног и професионалног ангажмана да савладам техничке захтеве до простора где сам могао да музичку материју слободно интерпретирам и осећам као своју лично.

Из интервјуа Маесџира Ђорђа Павловића са Кијарином Јон, Линц – Нови Сад, Новембар 2021.

(превела Сенка Петровић)

РЕДИТЕЉ ГРЕГОР ХОРЕС

НАДА ЈЕ САМО У „МИ“

На први поглед, то је питање избеглица. Како да се носимо са собом, са својим светом? Људи, појединци се сударају, сањају, беже, удаљавају се једни од других. Током вечери - од три дела - појединци постају „МИ“. Тражење и откривање овог „МИ“ је заједничка нит за мене. Нада лежи само у „МИ“.

На крају, немогуће је идентификовати једну особу због уједначености боје у ношњи. Тек из ове фазе једнакости свих бића, без икаквих разлика, постаје могуће размишљати о страху, рату, свађи, границама, поделама на истом нивоу.

Сваки рад доживљавам као прилику да откријем нешто ново. Увек идем на пут без неоптерећен традицијом.

За мене звуци, слике и речи чине целину.

Ако непознатом приступамо са радозналошћу, ако допустимо недоумице и питања, ако уђемо у дијалог, различитост ће нас увек обогатити. Три различите композиције на различитим језицима изазивају радозналост и упркос разликама имају заједнички језик и поруку.

Из разговора редитеља Грејора Хореса са Карлом Моретијем

(превела Сенка Петровић)

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

НОВИ САД

Позоришни трг 1, 21101 Нови Сад
Телефон: 021/ 6621 411 (централа)

За издавача / АЛЕКСАНДАР СТАНКОВ, управник

Уредник / СЕНКА ПЕТРОВИЋ
Фотографије / РОЛАНДО ПАОЛО ГУЕРЦОНИ
Графички уредник / ЂОРЂЕ ЛАБАТ
Компјутерски слог / ЉИЉАНА БИЛБИЈА

Штампа / ФУТУРА д.о.о. Нови Сад
Тираж 500

161. сезона 2021/2022.

www.snp.org.rs

Sufinansirano sredstvima
programa Evropske unije
Kreativna Evropa